

האם יש דין מעילה כשאוסר נכסיו חבירו על עצמו, שהרי אין שייך כן בהקדש שיקדיש נכסיו אחר. ובספר זכר יצחק (ח"ב כב) צידד לומר שאין בזה מעילה. וכן באוסר דבר שלא בא לעולם. בדומה לזה כתב בשו"ת אחיעזר (ח"ב יח) שמסתבר שאם התפיס על דבר המחובר לקרקע אין בו מעילה, כשם שבהקדש אין מעילה במחובר. ודלא כדעת הגרא"ב ממיר. ע"ש.

עוד כתב במשנה למלך: שמה אין מעילה בקונמות אלא כשהתפיס בקרבן אבל נדר בלא התפסה, יתכן שאינו שייך כלל לענין ההקדשות ואין בזה מעילה [אכן לשון הגמרא 'מעילה בקונמות משמע דוקא בקונם, ולא באיסור רגיל. ואף הרמב"ם ששינה וכתב 'יש מעילה בנדריים' פירש מיד 'כיצד האומר ככר זו עלי קרבן או הקדש'...]. והוסיף שלדעת הראשונים שבכל נדר שלא התפיסו, מועיל מדין 'יד' לסיים דבריו בהתפסה (ע' במצוין לעיל ב'ד), יהא דין מעילה אף כשלא הזכיר אלא 'דבר זה אסור עלי'. ובמרכבת המשנה (מעילה ד) ובשו"ת רדב"ז (ח"ג תר, מובא באחרונים) מבואר שבנדרי איסור שאינם מותפסים בהקדש, אכן אין מעילה כוללי עלמא. וכן הביא בקהילות יעקב (נדריים כג) שמבואר כן כבר במאירי (וכ"ג שנקט לעיקר בנתיב"מ קי"ב).

הר"ן כאן כתב להסתפק כשעבר ונהנה, האם יצא החפץ לחולין. וכבר הביאו מרש"י (במהדורה קמא לכתובות נט. ובשטמ"ק שם ועוד) שאף בקונם פרטי (= שלא אסר על כל העולם) שאין לו פדיון – יצא לחולין. והאריכו האחרונים בהסברת ענינים אלו. ע' באחיעזר ח"ב יח, מז ובקהילות יעקב שם. ובספר משך חכמה (מטות) כתב לפרש דברי המדרש (ספרי זוטא) שלא יצא לחולין. ובוזה פרש דקדוק לשון הכתוב: 'לא יחל דברו (ואף אם עבר וחלל –) ככל היוצא מפיו יעשה', וזה בקונם פרטי – 'לאסור אסר על נפשו' (וע"ע בשבט הלוי ח"ה ריא).

(ע"ב) 'הכל צריכין דעת חוץ'... ואין אומרים בזה 'זכין לאדם שלא בפניו', שבקרבן צריך 'לרצונו' (תורי"ד).

ואף על פי שלוחי דשמיא הם [וכן קיימא לן, כדברי רב הונא בקדושין כג] – צריך דעת בעלים, כפי שמבואר בבבלייתא בערכין – שכך אמרה תורה לכהנים: כאשר יתן לכם אדם קרבן לדעתו, היו שלוחים שלי בהקרבנות. אם כן אין להוכיח ממה שצריך דעת ששלוחי דידן הם (עפ"י רשב"א ומאירי). בתוס' ביומא (ט:; מבואר, וכן פירש מהרש"א בקדושין (כג:)) דברי התוס' שם, שלפי הצד שהם שלוחי דרחמנא ולא שלוחי דידן, מקריבים שלא לדעת בעלים, ואף בעל כרחם.

דף לו

'אלא אי אמרת שלוחי דידן הוו, אמאי פיגולין פיגול לימא ליה שליחא שויתוך לתקוני ולא לעוותי'. מדברי הרשב"א והרא"ש נראה – שלא כהר"ן – שהקושיא היא הן ממוזיד הן משוגג; הרא"ש פירש, מדוע פיגולין פיגול הלא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו (ומשמע שנוקט שאפילו כשחיטה אינו אוסר. ע' חולין מ ברש"י ובר"ן). והרשב"א פירש, אמנם אוסר את שאינו שלו על ידי מעשה גדול (ע' בחולין שם מחלוקת אמוראים וראשונים), אבל כיון שמעוות הרי אינו 'שליח' ואין הקרבן כשר, והרי הוא כנוחר ולא כשוחט, ומכל מקום אין חל בו חלות פיגול.

זאי דאכלה כשהיא פקחת ונשתטית, הא א"ר ירמיה... הואיל ונדחה ידחה. ולדעת האומר אין דיחוי בבעלי חיים [וכן יש פוסקים להלכה], צריך לתרץ הקושיא שמכל מקום אינו ראוי להביא עד שתשתפה (עפ"י מאירי. עוד בדין דיחוי בבע"ח ע' ביומא סד וזבחים יב.).

אלא מעתה יביא אדם פסח על חברו, שכן אדם מביא על בניו ועל בנותיו הקטנים... אמר רבי זירא שה לבית אבות – לאו דאורייתא. הגאון רבי חיים מבריסק חידש (בספרו על הרמב"ם קרבן פסח ה,ז. וכן מובא בחידושי הגר"ח על הש"ס) שזה שאמרו שה לבית אבות לאו דאורייתא, רק לענין החיוב נאמר, שאין האדם מצווה לשחוט עבור בניו ובנותיו הקטנים, וקרבן פסח שנמנה עליו קטן אינו בגדר 'קרבן חובה' לגביו, אבל מינויו מינוי מדאורייתא. הגר"ח הוכיח כן מסתירת דברי רבי זירא כאן ובפסחים (פח. וכפירש"י), וכן מדברי הרמב"ם שאף על פי שפסק שה לבית אבות לאו דאורייתא, כתב שקטן ששחטו עליו פסח והגדיל בין פסח ראשון לשני – נפטר מפסח שני. ואם לא שחטו עליו בראשון – חייב. הרי מבואר שגם הקטן ברמינוי הוא על הקרבן.

ולפי זה באור הגמרא כאן הוא, הואיל שלגביו אינו קרבן חובה, אין ללמוד מהקרבנות פסח על הקטן שיכול אדם להביא קרבן חובה על חברו שלא מדעתו, שלענין שיוקרב לחובתו צריכים דוקא דעת בעלים.

אמנם מתבאר בדבריו שדעת התוס' (בפסחים פח.) והר"ן (בסוגיתנו. וכ"ה ברשב"א ובמאירי) אינה כן, אלא מינויו של קטן – לאו מינוי הוא כלל, ואעפ"כ מותר לאכול מן הפסח בלא מינוי. [ובדעת הר"ן והרא"ש יש מפרשים שאכילת הקטן מדאורייתא אלא שמינויו אינו מהתורה. ע' חת"ס] ע"ע בהרחבה בפסחים פח.

(ע"ב) איבעיא להו: התורם משלו על של חברו צריך דעתו או לא; מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא צריך דעת, או דלמא מצוה דייליה היא וניחא ליה למיעבדיה?' אף על פי שכלל הוא בכל מקום 'ניחא ליה לאיניש למעבד מצוה בממוניה' וכמו שאמרו בגמרא (פסחים ד:) שהמשכיר בית לחברו בחזקת בדוק ומצאו שאינו בדוק, אפילו במקום שנוהגים ליטול שכר על הבדיקה אין זה מקח-טעות, שנוח לו לאדם לקיים את המצוה בעצמו. ומדוע כאן מסתפקים לומר שמא נוח לו בהפרשתו של חברו על פירותיו?

יש לומר ששם מדובר בדיעבד; לאחר שכבר בדק בא לתבוע מעותיו בטענת 'מקח טעות', אומרים לו: ודאי נוח היה לך בקיום המצוה, ואפשר אפילו כשכרוך הדבר בהפסד ממון, ורק תואנה אתה מבקש, שכך חפצו הפנימי של כל יהודי לקיים מצות אלקיו [כדרך שכתב הרמב"ם (בפ"ב דגירושין) לענין גט המעושה בישראל]. לא כן בנידוננו, אפשר שנוח לו לכתחילה שאחר יפריש במקומו (עפ"י ארצות החיים למלבי"ם יד, ג). ועוד, אעפ"י שאין זה מום במקח אבל עכ"פ גם אינו חוב, ואם אמר אחר כך נוח לי בהפרשתו של זה – אין אומרים חוב הוא (עפ"י חדושי חת"ס. ע"ש).

וע' ישועות יעקב או"ח יד בקונטרס בן המחבר, ובחידושי הגר"ר בענגיס ד שהאריך בענין זה. ויש להוסיף שאין זו אומדנא ודאית הלכך אין לסמוך עליה לכתחילה ומאידך אי אפשר לו לבטל המקח, ואף לא לתבוע ממון כי מסתבר שנוח לו במצוה.

– בתורם משל חברו על של חברו לא נסתפקו אלא ודאי צריך דעת חברו. וטעם הדבר, יש אומרים מפני שאינה 'זכות' עבורו כי נוח לו לאדם לעשות המצוה בעצמו (עפ"י רעק"א ב, מ כב.), או משום שיש בדבר קצת חוב, כי שמא היה רוצה לפטרה בחטה אחת או שמא רוצה להעדיף (עפ"י נקודות הכסף יו"ד שה – אבל בטעם הראשון פקפק (עפ"י התוס' בכתובות) כי המצוה נחשבת לבעל הפירות. וע' גם בחדושי חת"ס ובשו"ת יו"ד רצה).

ויש אומרים שמעיקר הדין אין מועילה הפרשה מחברו מטעם 'זכין לאדם', שגילתה תורה בתרומות ומעשרות שצריך הפרשה מדעת בעלים; גם אתם – מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם (ע"ש"א כאן ובש"ת עונג יום טוב קט בבאור דבריו). והואיל ואין כאן זיכוי ממון או חפץ כלשהו אלא שעושה לו דבר שמרוצה ממנו – אין מועיל אלא לדעתו (ע' קצות החשן רמג סק"ח. וע' אבנ"מ לו, יב; באר יצחק או"ח א, ג ועוד. ובלשון אחרת (עמק יהושע כא): 'זכין לאדם' אמרינן, 'זכין מאדם' לא אמרינן).

'מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא צריך דעת.... אלא לאו אין צריך דעת'. ואף על פי שהטעם שאין צריך דעת כי זכות היא לו וכאילו עשאו שליח, והרי אסור לעשות שליחות למודר – מכל מקום כיון שיכול לעשות בלא דעתו, אין נקראת זו הנאה (עפ"י הרא"ש).

'התורם משלו על של חבירו, טובת הנאה של מי... אמר קרא את כל תבואת זרעך... ונתתה. כן גרס הר"ן ועוד. וכבר תמהו (בשיטמ"ק ובמסורת הש"ס על הגליון) הלא מקרא זה במעשר שני נאמר, והנתינה האמורה בו היינו פדיון הבעלים את המעשר בכסף. ופירש הרש"ש שהדרשה היא מכך שהמעשר שייך לבעל התבואה והוא זה שפודהו, מזה יש ללמוד לטובת הנאה הקיימת בתרומות ומעשרות ששייכת לבעלים ולא לתורם.

דף לז

'על המדרש לא שרי למשקל' – הלכך כשמלמדו בחנם אינו מהנהו כלום שהרי אסור ליטול ממנו שכר. ומשום הלימוד עצמו – כתב הר"ן שאינו נחשב דבר הנאה כי מצוות לאו ליהנות ניתנו. בספר טורי אבן (ר"ה כח) הקשה למאן דאמר מצוות ליהנות ניתנו, כיצד יפרש משנתנו. וכתב שאין לומר הואיל וכל אחד מחויב ללמדו בחנם לפיכך אינה הנאה, כי אם הוא לא ילמדנו אחר ילמד – שהרי בשמים של עבודה זרה אסורים בהרחה אעפ"י שיש לו בשמים אחרים. וכן במזה מי חטאת משמע שאסור אעפ"י שיכול אחר להזות עליו.

(וכ"מ בפירוש הרא"ש (לו סע"ב) שבדבר שעושה למודר עצמו, אין מתחשבים בסברא זו שהיה יכול לעשותו ע"י אחר.

עוד יש להוסיף לשאל הלא לא מן הכל זוכה ללמוד, ויתכן שזוהו ילמד יותר ממה שהיה יכול ללמוד מאחר).

ואפשר שהמלמד אינו אלא גורם לתלמיד שיעשה המצוה בעצמו והרי זה כמו משתדל ומשפיע על המודר שיעשה מצוה, הלכך אין זה אלא גרם הנאה. ואין זה דומה לתקיעה בשופר למודר הנאה שמ"מ נהנה הלה מן השופר האסור לו. [והר"ן נקט טעם שהוא נכון לפי האמת, שמצוות לאו ליהנות ניתנו]. ודומה למה שמצינו שהמדיר הנאה את חברו מניח על הסלע ומפקיר והלה בא ונוטל, שאין זה אלא גרם (עפ"י אילת השחר. ע"ש).

לדברי הרמב"ם שהמצוה היא בשמיעת השופר, עדיין אין מובן מה חילוק יש בין שמיעת שופר האסור בהנאה לבין לימוד מפי חברו.

ונראה לתרץ שגם לפי האמוראים שאין סוברים מצוות לאו ליהנות ניתנו, אין זה מוסכם על כל התנאים, כפי שמוכח ממעילה יג לראב"ד צ' הזקנים היו נהנים מהעברה שבמקדש ללולביהם (ע"ש בתוס' בפי"מ לרמב"ם ברש"ש ובזבח תודה). ותנא דמתניתין סובר דלאו ליהנות ניתנו.

דף לה

נא. האם יש מעילה בקונמות אם לאו? מה הדין בקונם כללי ובקונם פרטי?

שאל רבא מרב נחמן האם יש מעילה בקונמות אם לאו. ופשט לו ממשנתנו שיש מעילה, ותלוי הדבר במחלוקת רבי מאיר וחכמים.

ומשמע (וכ"ה בר"ן ועוד) שמחלוקתם בין בקונם כללי בין בפרטי – כגון שאסר ככרו על עצמו בקונם, לדברי האומר יש מעילה – הוא מעל וחברו לא מעל. ובקונם כזה, אפילו לדעת האומר יש מעילה אין לו פדיון (כיון שחברו לא מעל, אין חזק כהקדש לתפוס פדיונו (ראשונים). וה"ה בקונם שאוסר רק על עצמו. עפ"י רשב"א).

אסר ככרו על חברו בקונם ונתנה לו במתנה – חברו מעל לכשיוציא, אבל בנתנה עצמה אין מעילה, לא לו – שהרי אין האיסור מוטל עליו, ולא על חברו – שיכול לומר התר רציתי, איסור לא רציתי.

א. להלכה יש מעילה בקונמות, כפי שפשט רב נחמן ממשנתנו. וגם בסוגיא בשבועות מהפכים את דעות ר"מ וחכמים, שלחכמים יש מעילה (ר"ן; ריטב"א).

ויש להסתפק לדעת מי שאומר יש מעילה, האם ניתן אותו קונם לאחר המעילה, כהקדש היוצא לחולין ע"י מעילה (ר"ן).

ב. המאירי כתב – שלא כהר"ן ועוד – שבקונם פרטי אין מעילה, ולא אמרו מעל אלא כשאמר בלשון 'הקדש' או 'קרבן'.

דפים לה – לו

נב. הכהנים בעבודת הקרבנות, האם הם שלוחים שלנו או שלוחי שמים? האם הכהן מקריב קרבן של המודר ממנו הנאה?

נסתפקו בגמרא האם הכהנים בעבודתם שלוחינו הם או שלוחי שמים. ונפקא מינה להקרבנות קרבנות של המודר הנאה. ורצו להוכיח ממשנתנו שהכהנים מקריבים קרבנותיו של המודר הנאה מהם. ודחו שבקרבנות מחוסרי כפרה, הואיל ואינם צריכים דעת בעלים – ודאי יכולים הכהנים להקריב עבור המודר (וודאי שלוחי שמים הם באותם קרבנות. מאירי, וכ"מ ברשב"א).

עוד אמרו שאפילו אם שלוחים שלנו הם – פיגולם פיגול, ואין אומרים 'לתקוני שדרתיך ולא לעוותי' שנאמר לא יחשב – מכל מקום.

א. אעפ"י שבסוגיתנו לא פשטו הספק מדברי התנאים, במקום אחר הסיק רב הונא שהכהנים שלוחי דרחמנא הם, שהרי אין דבר שהשליח יכול לעשותו והמשלח אינו יכול (רשב"א ור"ן עפ"י קדושין כג. וכן פסק הרמב"ם (גדרים ו,ה) שהכהנים שלוחי שמים הם ואינם שלוחי בעל הקרבן, לפיכך מותר במודר הנאה).

ובתוס' בקדושין (כג:): צדדו לפרש שודאי הם גם שלוחי דרחמנא, והספק היה האם הם גם כן שלוחי דידן או רק שלוחי דרחמנא. ולא נפשט.

ב. יש אומרים שבשחיטת קדשים לדברי הכל הכהן השוחט הוא שליח של הבעלים הוא שהרי שחיטה כשרה בזה (עפ"י גוב"ק אה"ע עו עפ"י קדושין מא:).

ג. גם לפי הצד 'שלוחי דידן', אם אינו מסיים כהן אלא כגון בהמה שאבדה לאדם ואומר כל הרוצה להקריב יבוא ויקריב – מותר לכהן להקריבו למודר הנאה, שאין זו שליחות ממש (עפ"י רשב"א).

נג. א. הקרבת קרבן עבור אדם אחר, האם צריכה דעת בעלים?

ב. האם מביא אדם קרבן עבור בניו הקטנים או עבור אשתו שאינה בת דעת?

א. אמר רבי יוחנן: כל מביאי קרבן צריכים דעת, חוץ ממחוסרי כפרה, שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל בנותיו הקטנים (זאת תורת הזב – בין גדול בין קטן).
מבואר בגמרא (וכן מפורש בתורי"ד) שבין לענין הכהן המקריב, צריך דעת בעלים, ובין לענין המפריש קרבן עבור חברו – צריך דעתו, כדברי רבי אלעזר: הפריש חטאת חלב על חברו או פסח – לא עשה כלום.
(ע"ע ערכין כא לענין דעת בעלים בהפרשה ובהקרבה ובהקרבנות השונים).

ב. כאמור, מביא אדם קרבן עבור בניו ובנותיו הקטנים כשהם מחוסרי כפרה, כגון לאחר זיבתם. וכן עבור אשתו שוטה שילדה (זאת תורת הילדת. או כשנצטרעה. מאירי). ואם הוא עשיר, אמר רבי יהודה: מביא קרבן עשיר של יולדת.

משמע בגמרא שאינו מביא קרבן על חטא אשתו שוטה, שאפילו אם חטאה כשהיתה פקחת כבר נדחית מהקרבה כשנשתתה.

א. להלכה כתב המאירי שמביא קרבן לאחר שנשתתה, אפילו הופרשה הבהמה מוקדם שנשתתה, לפי שבעלי חיים אינם נידחים. וע"ע זבחים יב.

ב. כשמביא קרבנות מחוסרי כפרה עבור בניו, יכול לפטור עצמו בקרבן עני אעפ"י שהוא עשיר (מאירי).

ג. נחלקו הראשונים אם הבעל חייב להביא קרבנות אשתו שנתחייבה בהם קודם נישואיה, או אף קודם אירוסיה, אם לאו (עמוס' ורשב"א ומאירי).

דף לו

נד. א. התורם משלו על של חברו, האם צריך את דעתו של בעל הפירות? טובת הנאה של מי; של התורם או של בעל הפירות?

ב. האם מותר לאדם לתרום תרומותיו ומעשרותיו של חברו המודר הנאה ממנו?

א. נסתפקו בגמרא האם התורם משלו על של חברו צריך דעתו כי מצוה שלו היא ונוח לו לעשותה, או אין צריך כיון שזכות היא לו. ולא נפשט הספק. [ומשל בעל הכרי על של בעל הכרי – ודאי צריך דעתו].

א. לפי הצד שצריך דעתו, וכן בתורם משל חברו על של חברו שודאי צריך דעתו, צדד הר"ן שאם אמר 'כל התורם אינו מפסיד' – אין מועיל, ורק 'כל הרוצה לתרום יבוא ויתרום' מועיל, וכל שכן 'כל השומע קולי יתרום' ששליחות גמורה היא.
ואולם מדברי הרשב"א נראה שבתורם משלו על של חברו אין צריך שליחות ממש ואין הדבר תלוי אלא אם זכות היא לו אם לאו. לפיכך אף ב'כל התורם אינו מפסיד' מסתבר שמועיל, אבל תורם משל חברו על של חברו אין מועיל גילוי דעתו שנוח לו שנאמר גם אתם – לדעתכם.

ב. לדעת התוס', הואיל ולא נפשט הספק יש לילך לחומרא להיותה תרומה ויחזור ויתרום (מובא במאירי). ואילו הרמב"ם (תרומות ד, ב) והמאירי נקטו שרשאי אדם לתרום משלו על של חברו שלא בידיעתו. וכן נקטו הרמב"ן הרשב"א והריטב"א (בקדושין כג:) שבעית הגמרא נפשטה לדברי רב הונא (בבכורות יא) שהפודה פטר חמור של חברו – פדוי.

ג. אם מזכה לחברו פירות כדי להפריש אותם על של חברו – נראה ודאי שזכות היא, שהרי מזכה לו פירות המעשר, וגם המצוה היא של חברו הואיל ומזכה לו טרם ההפרשה (חדושי חתם סופר. נקט שמצד מה שמנעו מעשיית המצוה בגופו אין זה חוב. וע' גם בנקה"כ יו"ד שה. וצ"ע הלא הפסיד הברכה, וגם מצוה בו יותר מבשלוהו).

שאל רבי ירמיה מרבי זירא: טובת הנאה (שיכול לקבל מישראל על הנתינה לכהן קרובו) של מי. ופשט לו (וכן הוא בירושלמי בשמו) שטובת הנאה שייכת לבעל הפירות (תבואתך.../תבואת זרעך... ונתתה). ולבסוף הביאו מדברי רבי יוחנן שטובת הנאה של התורם. וכן הלכה (רמב"ם תרומות ד, ב; יו"ד שלא, ל).
 לדעת התוס' (בב"ק סח:), לפי הצד שצריך דעתו של בעל הפירות, אין ספק שטובת הנאה שלו. ובעית הגמרא כאן אמורה ב'אם תמצו לומר' שאין צריך דעת (עפ"י מפרשים).

ב. שנינו במשנה, המדיר את חברו תורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומבואר בגמרא שאפשר לפרש בתורם משל חברו על של חברו ובאופן שלא עשאו שליח במפורש אלא אמר 'כל הרוצה לתרום יבא ויתרום'.

ודוקא באופן זה, אבל אמר 'כל השומע קולי יתרום' – שליחות גמורה היא ואסור (ר"ן. וכן צדדו בתוס'). וכן אסור כשתורם בידיעתו אפילו אם לא ציווהו (עפ"י תוס' ותורי"ד בבואר הגמרא. וע' בלשון הרמב"ם נדרים ו, א).

ואם ננקוט שהתורם משלו על של חברו אין צריך דעת, אפשר לפרש משנתנו באופן זה שתרם בלא דעת חברו [ולדעתו] ששנינו – על דעת עצמו של התורם.

א. לדעת הרשב"א והמאירי, אין מותר באופן זה אלא לדעת חנן שהפורע חובו של חברו אין יכול חברו לתובעו, אבל לחכמים אסור שהרי אין זה גרוע מפורע חובו של חברו שאסור כיון שיכול היה לתובעו ומחל לו.

ולדעת הר"ן אפילו לחכמים מותר כיון שהתורם עושה כן לדעת עצמו שהרי טובת הנאה שלו היא, ואילו בעל הפירות נהנה בגרימה בעלמא.

ב. לדברי ר"י (בתוס'), בתורם משלו על של חברו אין מועילה אמירת 'כל הרוצה...'/ ורק בתורם משל חברו על של חברו שמצד הדין היה מותר שהרי מצוה הוא עושה ואין זו הנאה, אלא משום שהוא כמו שלוחו שמצוהו אסור, לכך מותר ב'כל הרוצה'.

ג. כשתרם משלו על של חברו המודר ממנו הנאה, אסור להניח לחברו טובת הנאה, שהרי טובת הנאה של התורם ונמצא מהנהו (עפ"י ר"ן כאן ולהלן מז. ומאירי). ואפילו למאן דאמר טובת הנאה אינה ממון, יש אוסרים מפני שמהנהו בכך שיכול הלה ליטול שכר מישראל על הנתינה לכהן קרובו (עפ"י קרן אורה פד: ולפי"ז לפי הדעה בירושלמי (להלן פי"א ה"ג ודמאי פ"ו) האוסרת ליטול שכר – מותר. עפ"י חלקת יואב חו"מ כג), או מפני נתינת טובת הנאה עצמה, בכך שיכול לבחור כהן מסוים (עפ"י מחנ"א סוף הל' טובת הנאה. וע' פרי יצחק ח"ב ג. ויש מי שמתיר לתרום למודר למאן דאמר טובת הנאה אינה ממון, אלא שלמודר אסור ליטול שכר על הנתינה (עפ"י נאות יעקב ד).

ד. לדברי התוס' נראה שיש להחמיר במודר הנאה שהרי לא נפשטה הבעיה. ואולם הרמב"ם פסק לקולא (וע' בחדושי חת"ס).